

Intelligens programot kell adni...

Interjú Peskó Zoltánnal a Pannon Filharmonikus Zenekar új zeneigazgatójával és vezető karmesterével

A Pannon Filharmonikusok zeneigazgatói állása Hamar Zsolt lemondásával szeptemberben üresedett meg. A zenekar vezetősége Peskó Zoltánt kereste meg, aki a zenekarról szerzett korábbi pozitív benyomásai alapján örömmel vállalta a felkérést. A jelenleg Svájcban élő karmester korábban már vezényelte a zenekart.

I Ön 45 éve él külföldön, és eddig két alkalommal volt szó arról, hogy főzeneigazgatói pozíciót vállal Magyarországon. Mi késztette arra, hogy végül – harmadszorra – a Pannon Filharmonikus Zenekar meghívását fogadja el?

Korábban már vezényeltem a Pannon Filharmonikusokat és azóta többször volt alkalmam hallani a zenekart. Legutóbb Bartók Concertóját játszották Kocsis Zoltán vezényletével, aki beugrással vállalta a felkérést. Nagyon megragadott az együttes virtuóz előadásmódja és megtapasztaltam, hogy a zenekar az utóbbi években nagyon magas művészi színvonalat ért el. Úgy éreztem, hogy ezt a színvonalat fenn kell tartani, nem szabad félbeszakítani. A hosszas keresgélés komolyan kikezdehetné az eddig elért művészi teljesítményt. Gyorsan kellett tehát dönteni, mivel az idejévi koncertjei is szabadon maradtak. A zenekar vezetősége azonban rendkívül segítőkész

volt. Jöttek-mentek az e-mailek, telefonok. Szeptember 9-én találkoztam Horváth Zsolt zenekari igazgató úrral és október elejére egy-két kivételtől eltekintve sikerült valamennyi dátumot egyeztetni, ami kivételes szerencsének számít.

I A Pannon Filharmonikus Zenekar az egyetlen olyan vidéki szimfonikus zenekar, amely önálló bérleti hangversenysorozattal rendelkezik Budapesten a Művészetek Palotájában. Hogyan tervezi, hogy eleget tesz a zenekar által az idei évadra meghirdetett számos fellépésnek?

Nagyon össze kell kapaszkodnunk, mert hatalmas műsorok várnak ránk a 2009–2010. évadban. Mintegy 10-15 önálló program van kitűzve, valamint három külföldi vendégfellépés és én ebből nem szeretnék engedni. Nyilván lesznek kisebb változások, de alapvetően azt szeretném, ha az eredeti terveknek megfelelően valósulna meg az

évad. Ezt a programot mindenképpen meg akarom menteni.

I Tervezi-e, hogy a következő évadban változtat az eddigi repertoáron, és amennyiben igen, milyen irányban? Ön Rómában Petrassinál végzett zeneszerzést, számíthatunk-e nyitásra a kortárs zene és kiváltképpen a modern olasz szerzők felé?

Mindenekelőtt Schönberg-Berg körére gondoltam, valamint Kurtág György és Ligeti György kompozícióira. Utóbbival különösen jó barátságban voltam Berlinben töltött éveim alatt. Természetesen szóba jöhetnek a nálunk ritkán játszott olasz szerzők is, Berio, Dallapiccola vagy Luigi Nono. De most még nem szeretnék konkrétumokat mondani, hiszen alig volt időm tájékozódni. Modern darabokról lévén szó, kell, hogy legyen, aki meg is hallgatja ezeket. Nem kívánom avantgarde zenével túlterhelni a programot, hiszen a Pannon Filharmonikus Zenekarnak nem ez a feladata, hanem egy régiónak nyújt zenei szolgáltatást. Ugyanakkor tény, hogy létezik egy több mint száz éve tartó európai hullám, amelyről a mai hangversenyélet alig vesz tudomást. Berlinben készítettem egy statisztikát a Filharmonikusok által az eltelt száz évben

Peskó Zoltán 1937-ben született Budapesten. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán 1962-ben szerzett diplomát, majd a Nemzeti Színházban dolgozott karmesterként és zeneszerzőként. Tanított a Színház- és Filmművészeti Főiskolán is.

1963 és 1966 között Rómában tanult zeneszerzést Goffredo Petrassinál, karmesteri tanulmányait pedig Sergiu Celibidache, Pierre Boulez és Franco Ferrara irányításával folytatta.

1966–73 között a berlini Deutsche Staatsoper karmestereként Lorin Maazellel dolgozott együtt, emellett a Hochschule für Musik tanára volt. 1970-ben debütált a milánói Scalában, majd operaelőadásokat és koncerteket vezényelt szerte a világon vezető zenekarainak élén.

1973-ban kinevezték a bolognai Teatro Comunale vezető karmesterévé, majd 1976–1977-ig a velencei Teatro La Fenice, 1978 és 1983 között pedig a milánói RAI zenekarának élén töltötte be ugyanezt a pozíciót. 1996 és 2000 között a düsseldorfi-uisburgi Deutsche Oper zenei vezetőjeként

dolgozott. 2001–2005-ig a lisszaboni Operaház főzeneigazgatója és a Portugál Szimfonikus Zenekar vezető karmestere, 2004-től a római Operaház és a moszkvai Bolsoj karmestereként működött.

Eddig 18 országban összesen 64 szimfonikus zenekart vezényelt. Operakarmesterként 12 ország összesen 85 operaházában lépett fel szerte Európában és az Egyesült Államokban.

játszott kortárs repertoárról. Rendkívül meglepő eredmény jött ki. A 19-20. század fordulóján a zenekar repertoárjának 86 %-át az akkori kortárs művek tették ki. Ez az arány Karajan halála után 4%-ra esett vissza.

I Mivel magyarázza ezt a jelenséget?

A 20. században volt két világháború és két hidegháború, aminek következtében leállt a szellemi érdeklődés és a kapcsolat. Ezt fel kell dolgozni, és ez úgy látszik nagyon lassú folyamat. Mindenekelőtt az élő koncertletben hatott rosszul ez a két nagy szünet. Érdekes módon a képzőművészetben nem tapasztalható ilyen nagy hasadás. Picasso, Klee és sok más kollégájuk mindig aktuális és sikeres maradt. Többek között Pierre Boulez-nél tanultam vezénylést és az ő köréből Bruno Maderna vagy Michel Gillen például modern zenei fesztiválokban gondolkodtak. Ezt így eltúlozni, ez nem a Pannon Filharmonikus Zenekar célja. Intelligens programot adni egy érdeklődő, igényes közönségnek viszont igen, lehetőleg a hatá-

ron túlról is. Magyarországon teljesen téves elképzelés van a vidéki zenekarok és közönségük tekintetében, de ez a lebecsülés méltatlan és hamis.

I A színvonal fenntartása érdekében tervez-e adminisztratív változtatásokat is bevezetni, vagy elégedett a jelenlegi minősítési rendszerrel?

Nagyon jónak tartom a jelenlegi minősítési rendszert. Természetesen még csak most ismerkedem a zenekarral, de lehetőség szerint szeretnék jelen lenni a legtöbb meghallgatáson. Ugyanakkor azt is szeretném, ha fennmaradna az az „auto-demokrácia”, ami a nyugati zenekarokra jellemző és amit egy zenekar igazából csak saját maga tud meghatározni: vagyis hogy azé a hely, aki jól játszik és hogy zenén kívüli szempontok nem érvényesülnek a kiválasztásban. Meg kell tartani az önkritikát! A karmester csak primus inter pares-ként vesz részt egy ilyen demokratikus rendszerben, ha az valóban jól működik.

I Ön jelenleg két esztendőre szóló szerződést írt alá a Pannon Filharmonikus Zenekarral. Erre az időszakra esik Pécs kulturális fővárosként való európai megmérettetése is, amelynek egyik nagykövete éppen az együttes. Bizonyára tudja, hogy a felkészülés eddigi szakaszát meglehetősen sok zavaró körülmény nehezítette. Milyen szerepet szán a zenekarnak a jövő évi Európai Kulturális Főváros programsorozatban, és módosítaná-e a jövőre vonatkozó terveit, ha valamilyen okból mégsem épülne fel az új pécsi koncertterem a kitűzött határidőre?

Biztosan fel fog épülni. Igazi modern, ütőképes 21. századi zenekart szeretnék, és semmiképpen nem akarok színvonalcsökést. Fel kell építeni a koncerttermet és be kell játszani. Aztán két év múlva majd megbeszéljük, hogy van-e értelme folytatni....

Kaisinger Rita

Elgar és más...

A Duna Szimfonikus Zenekar a közel-múltban rangos nemzetközi szakmai elismerésben részesült. A szimfonikus zenekarok közül a világon először nyerte el a brit Elgar Társaság aranyérmét, amelyet olyan előadóművészeknek és zenetudósoknak ítélnek oda, akik sokat tettek és tesznek Elgar műveinek Nagy-Britannián kívüli megismertetéséért. Az elismerés rangja a mi Bartók-Pásztory Díjunkhoz mérhető, azzal az eltéréssel, hogy az Elgar Társaság kizárólag külföldi muzsikusoknak ítéli oda a díjat. A kitüntetés átadására október közepén Budapestre érkezett delegáció tagjai között volt Dr. Steven Halls, az Elgar Társaság ügyvezető elnöke – maga is gyakorló, bár nem hivatásos cselista –, valamint Alan Tongue karmester, aki az együttes október 16-i bérleti hangversenyén többek között a népszerű Enigma-variációkat vezényelte. Interjünk ebből az alkalmából készült.

Interjú Dr. Steven Hallsszal a brit Elgar Társaság elnökével és Szklenár Ferencsel a Duna Szimfonikus Zenekar művészeti igazgatójával az együttes nemzetközi kitüntetésének alkalmából

I Kiket részesített ezidáig az Elgar-Társaság ebben az elismerésben?

DR. STEVEN HALLS: Az eddigi kitüntetettek között van Sakari Oramo, Leonard Slatkin, Jerzy Maksymiuk, Tadaaki Otaka, Andrew Litton és Vladimir Ashkenazy karmester, valamint a kiváló tudós és biográfus, Dr. Jerrold Northrop Moore, akinek legutóbb ítélte oda Társaságunk az Elgar érmet.

I Milyen alapon választják ki a díjazottakat?

DR. S. H.: A kitüntetés odaítélésének egyik alapelve, hogy a díjazott nem lehet sem brit születésű, sem brit állampolgárságú. A másik kritérium, hogy folyamatosan sokat tegyen Elgar művészetének – mindenekelőtt a zeneszerző kevésbé ismert műveinek – külföldi megismertetéséért.

I Hogyan esett a választás a Budapesten működő Duna Szimfonikus Zenekarra?

DR. S. H.: Alan Tongue karmester hívta fel a Társaság figyelmét a Duna Szimfonikus

Zenekar magyarországi tevékenységére, mivel ő több mint egy évtizede áll kapcsolatban az együttesel és volt már néhány közös fellépésük is.

I Mikor jött létre az Elgar Társaság és hogyan működik?

DR. S. H.: Az Elgar Társaság a zeneszerző halála után 17 évvel, 1951-ben jött létre, a zeneszerző lánya, Carice, valamint barátja, Sir Adrian Boult karmester kezdeményezésére. Utóbbi a Társaság elnöki tisztét is betöltötte, egészen 1983-ban bekövetkezett haláláig. Őt Yehudi Menuhin követte az elnöki székben, majd 1999-ben a tavaly élete teljében váratlanul elhunyt Richard Hickox karmester-zeneszerző folytatta a sort, aki mindenekelőtt Elgar kórusműveinek népszerűsítéséért tett rendkívül sokat. Jelenleg Julian Lloyd Webber a Társaság elnöke.

I Anyagilag hogyan tudják finanszírozni a Társaság sokrétű tevékenységét?

DR. S. H.: A brit törvények lehetővé teszik, hogy egy közhasznú civil egyesület, mint a miénk olyan tevékenységet is folytasson, amelyből jövedelemre tesz szert. Élve ezzel a lehetőséggel az Elgar Társaság is igyekszik több lábon állni. Az egyik legjelentősebb vállalkozásunk Elgar műveinek